

ALSTRÖMER, CLAS

**Beskrifning på den botten-profvaren, som
blifvit nyttjad i Bohuslänska skärgården år
1783.**

[Stockholm]
[1784]

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

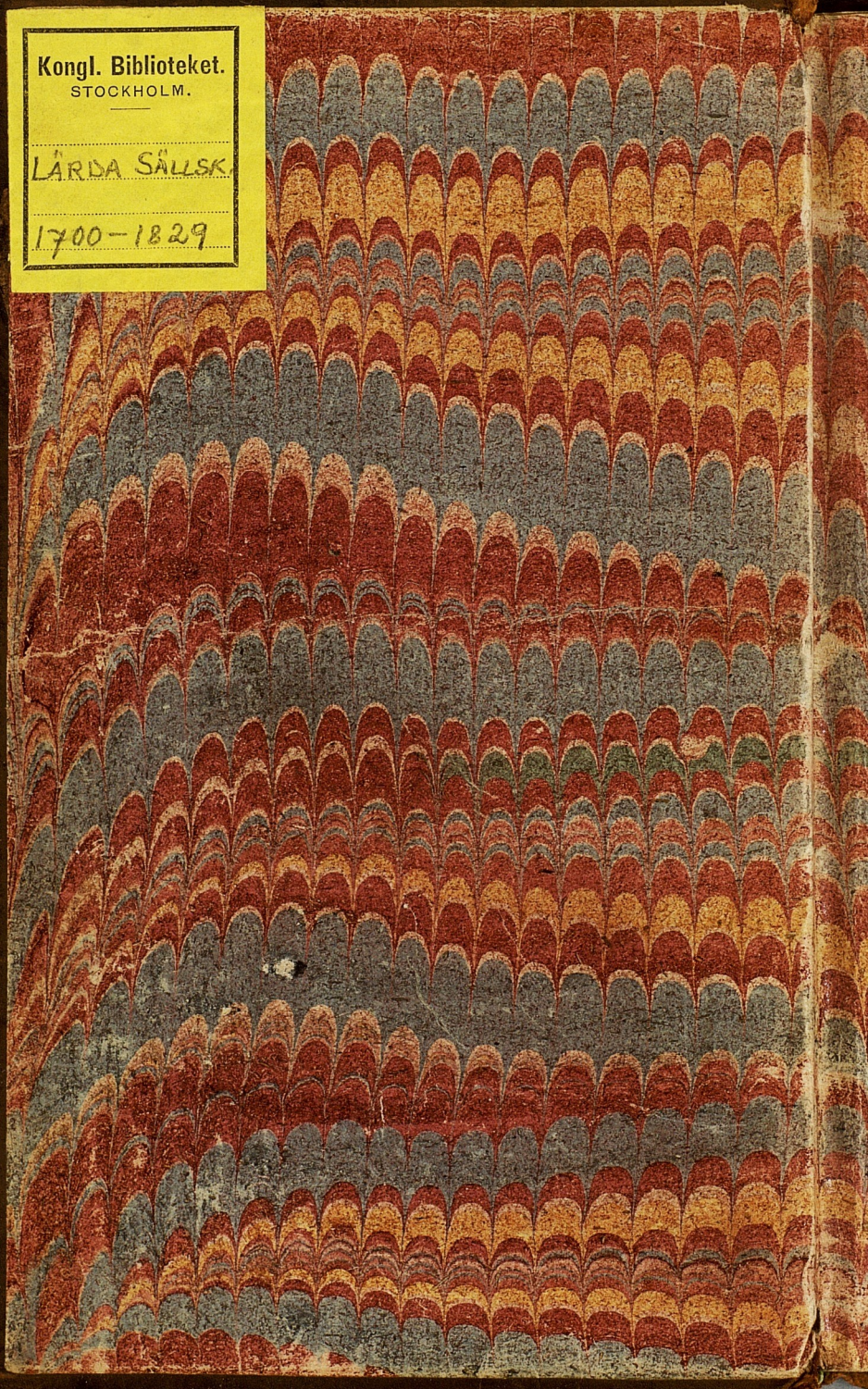
- <http://search.books2ebooks.eu/>

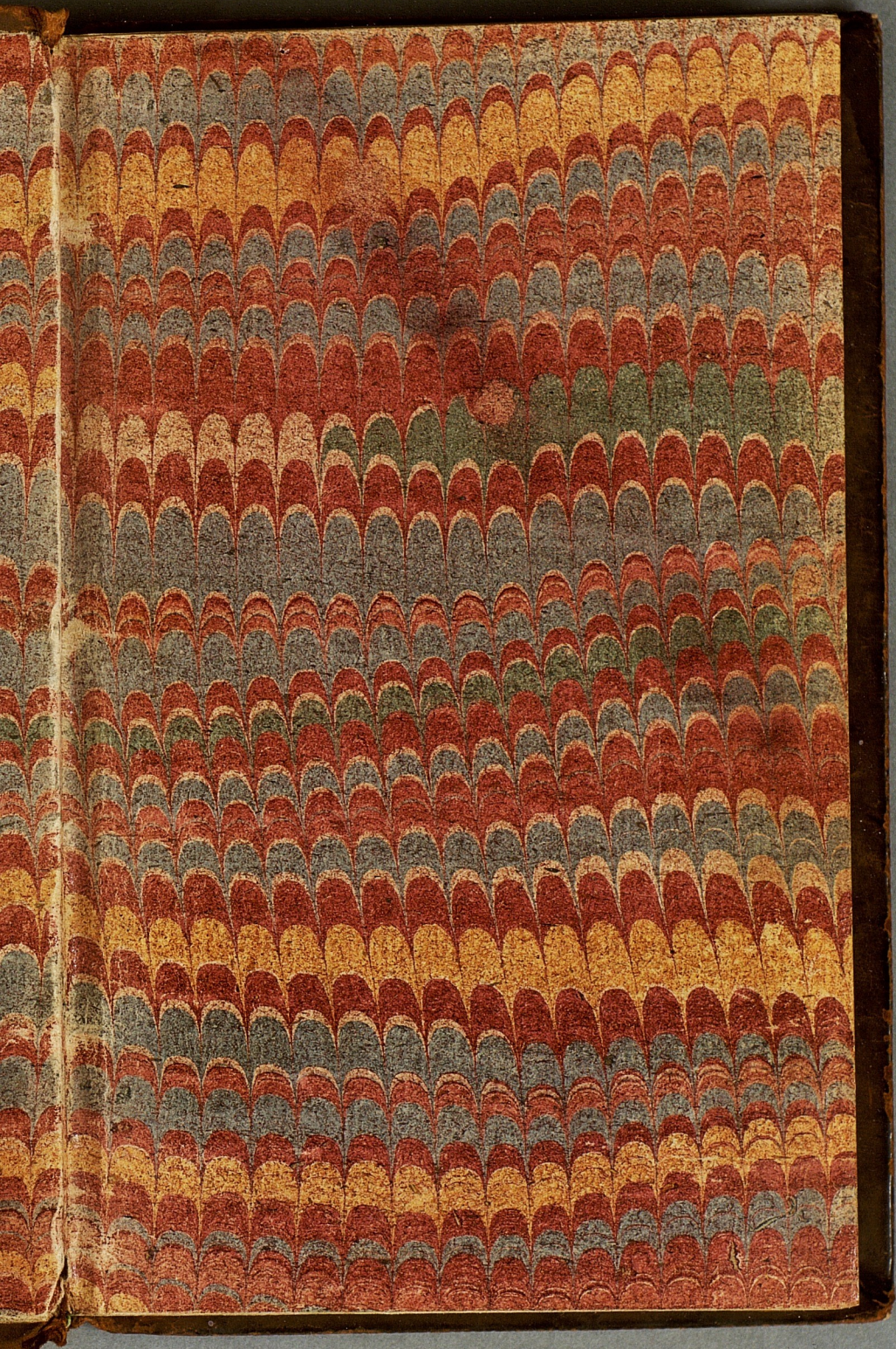

Kongl. Biblioteket.
STOCKHOLM.

LÄRDA SÄLSK.

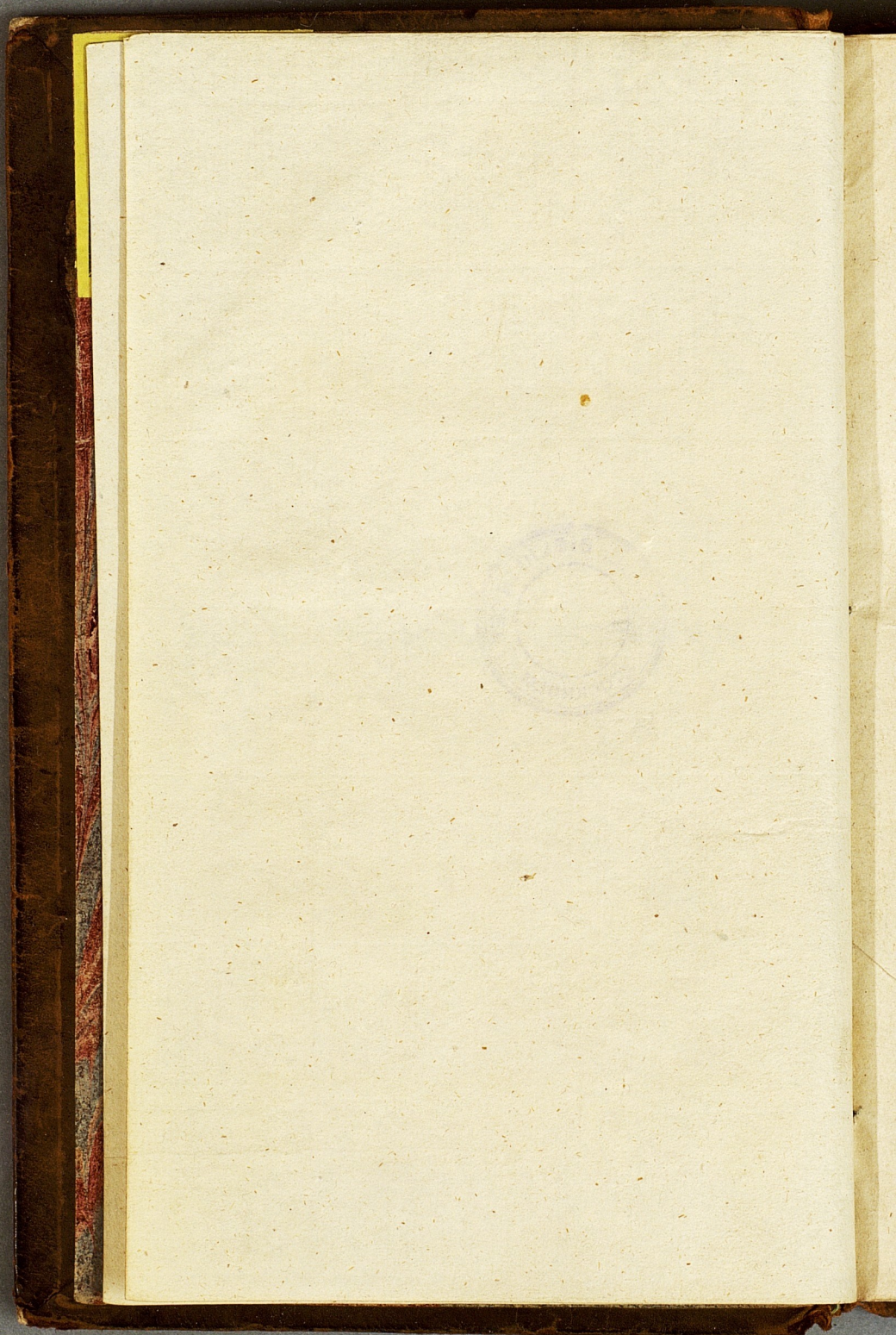
1700-1829

VETENSKAPSAKADEMIEN

nen completeradt i det inrättade Kopp-ympnings-huset; deremot har det i Norrland hos Allmogens bättre lyckats med utfände Läkare, som farit omkring och i Allmogens hus med framgång förrättat denna ympning, då ändamålet medelst en ringa penning lyckeligen blifvit vunnet. Om sådane Commiffarier Riket öfver, på publik kostnad, årligen utfändes, så kunde man med trygghet vänta mångfaldiga medborgares räddning ifrån undergång, och folk-nummerns ansenliga tilväxt.

Beskrifning på den Botten-profwaren, som blifvit nyttjad i Bohuslänska Skårgården, år 1783;

Inlämnad af

Baron CLAS ALSTRÖMER,

Cantzli-Råd och Commendeur af K. Wafas Orden.

År 1783 blefvo de flesta och största Sille-Transjuderier igenom en Besignings-rätt utdömda, på den grund, at man befarade hamnars och farleders uppgrundning, och Sillens bortskrämande af Tran-grummet, eller det afskräde, som efter kokning kunde uti hafvet utsläppas. Men som Transjuderiernas ägare påstodo, at denna upgift vore ogrundad, blef dem både tillåtet och befalt, at bestyrka sin talan.

Detta kunde icke annorlunda låta sig göra, än at jord-hvarfven uti hafsbotten måste undersökas, för at utröna, om den öfverklagade

upgrundningen bestod af Tran-grums eller vanliga jordarter.

De, som skulle förrätta undersökningen, voro strax betänkte på något instrument, hvar med jord-hvarfven under hafsbotten til et behagligt djup kunde beqvämligen til granskning uphåmtas.

Sedan många tilställningar blifvit med möda uttänkte, försökte och förkastade, upfann ändteligen Amiralitets-Lieutenanten Herr JACOB KJERRMANSKJÖLD, en ibland Transjuderiska ägares til undersökningen Committerade, et Instrument, som fulkomligen tjente til ändamålet.

Förmonen af detta Instrument består, liksom alla Machiners, uti desens enkelhet, och man har trodt det förtjena Kgl. Academiens upmärksamhet, at uti desens Handlingar kungöras.

Tab. III. Fig. 1. föreställer hela machinen, med sitt sammanfatta skaft, som efter vattnets djuplek kan skarvas.

(a) En iholig con af järn, som i nedra spetsen är försedd med några skrufgångor, hvar på en trä-triffa kan fastskruvas, som hindrar spetsens nedtryckning i botten, då man endast vill mäta vatten-djupet, och hvilket finnes utmärkt på skaftet b, d, e, f, som är fördelt i fot och tum, nedifrån räknade.

Fig. 2. är första leden af skaftet eller stången, hvars nedra ända (a) är inspetsad uti järnbesslaget eller hylsan (b Fig. 3.), och den öfra ändan (b) sammanfogas med den andra leden af stången, (Fig. 6).

Fig. 3. består af den iholiga conen (a), hylsan för stången (b), och ett utskott (c), hvarigenom conen fastspikas vid nedersta leden af skaftet

skafvet eller stången. Vid (d) är en infänkning, hvars bruk strax skall beskrivas.

Fig. 4. är en strut eller iholig con af järnbleck, som infättes uti järn-conen (a Fig. 3.), och hvilken bleck-strut är förfedd med 2:ne böjliga vingar (bb), som til strutens kvarhållande böjas kring infänkningen (d Fig. 3.). Den strut, som nyttjades i Bohuslänska undersökningen, var af $4\frac{1}{4}$ tums djup, och 2 tums diameter i öppningen.

Fig. 5. en propp af tråd, som väl passar at tiltäppa struten (Fig. 4.), och har en mårila, i hvilken ett tåg är bundet, för at dermed utdraga proppen.

Fig. 6. en led af stången med affneddade åndar, och derigenom borade hol.

Fig. 7. stångens öfversta led.

Fig. 8. mårilor inslagna hår och där i stången, til tågets kvarhållande.

Fig. 9. en iholig cylinder af järnbleck, passad efter stångernas tjocklek, och med ett hol tvärt igenom. Denne cylinder skall innefluta skarfvén af tvänne stångers affneddade åndar, hvilka få väl som cylindern genomstickas och sammanhållas af nageln (Fig. 10).

Stångernas längd och tjocklek afpassas efter tilgång och behof. Är djupet som skall undersökas stort, så fordras en tjockare stång närmaft struten, och de kunna småningom afsmalna mot öfra åndan. De stånger, som brukades uti Bohuslänska undersökningen, hade imellan 2 och $1\frac{1}{2}$ tums diameter.

Når detta instrument skall brukas, skarfvás stånger til nödigt djup tillsammans. Bleckstruten, (Fig. 4.) infättes uti järn-conen (a Fig. 3.).

Proppen (Fig. 5.) intryckes i struten, så at den ej lätt kan uttagas. Machinen nedtryckes i botten til erforderligt djup. Stången vrides et halft hvarf. Proppen utdrages, då vid stångens updragning struten fylles med den jord-art, som på det stället finnes. Den fulla struten kan uttagas, och en rengjord i desz ställe infättas.

Det största djup under sjö-botten, som med detta instrument blifvit underfökt, har varit $14\frac{1}{2}$ fot, men då var vatten-djupet ej större än $3\frac{1}{2}$ fot. På et vatten-djup af 21 fot, har man nedtryckt instrumentet 10 fot under botten-ytan, eller til 31 fot under vatten-ytan; och detta är det största djup, hvartil man med detta instrument hittils hunnit under botten-ytan. Det största vatten-djup, på hvilket instrumentet varit nyttjadt, har varit 24 fot, och då trycktes instrumentet 6 fot ned i botten, eller under botten-ytan, och således tilsammans til 30 fot under vatten-ytan. Botten, som blifvit underfökt, har merändels bestått af lera, men ibland af sand. Olikhet af vattnets djup, bottenens hårdhet, och det djup til hvilket underföknigen skall sträckas, äro omständigheter, som göra arbetet mer eller mindre svårt, men det har hittils altid varit säkert.

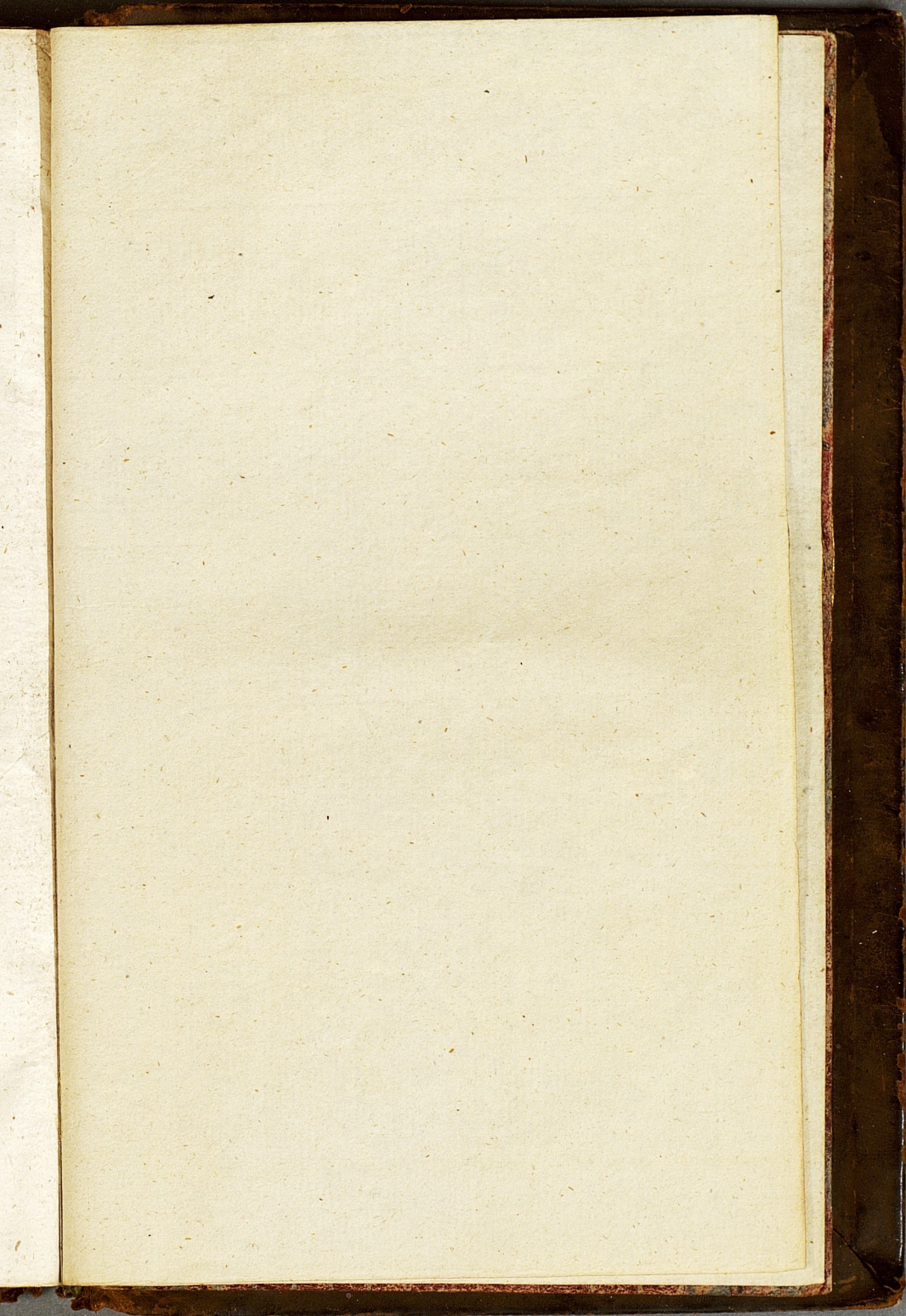
Method at finna de så kallade Indices variationis curvaturæ;

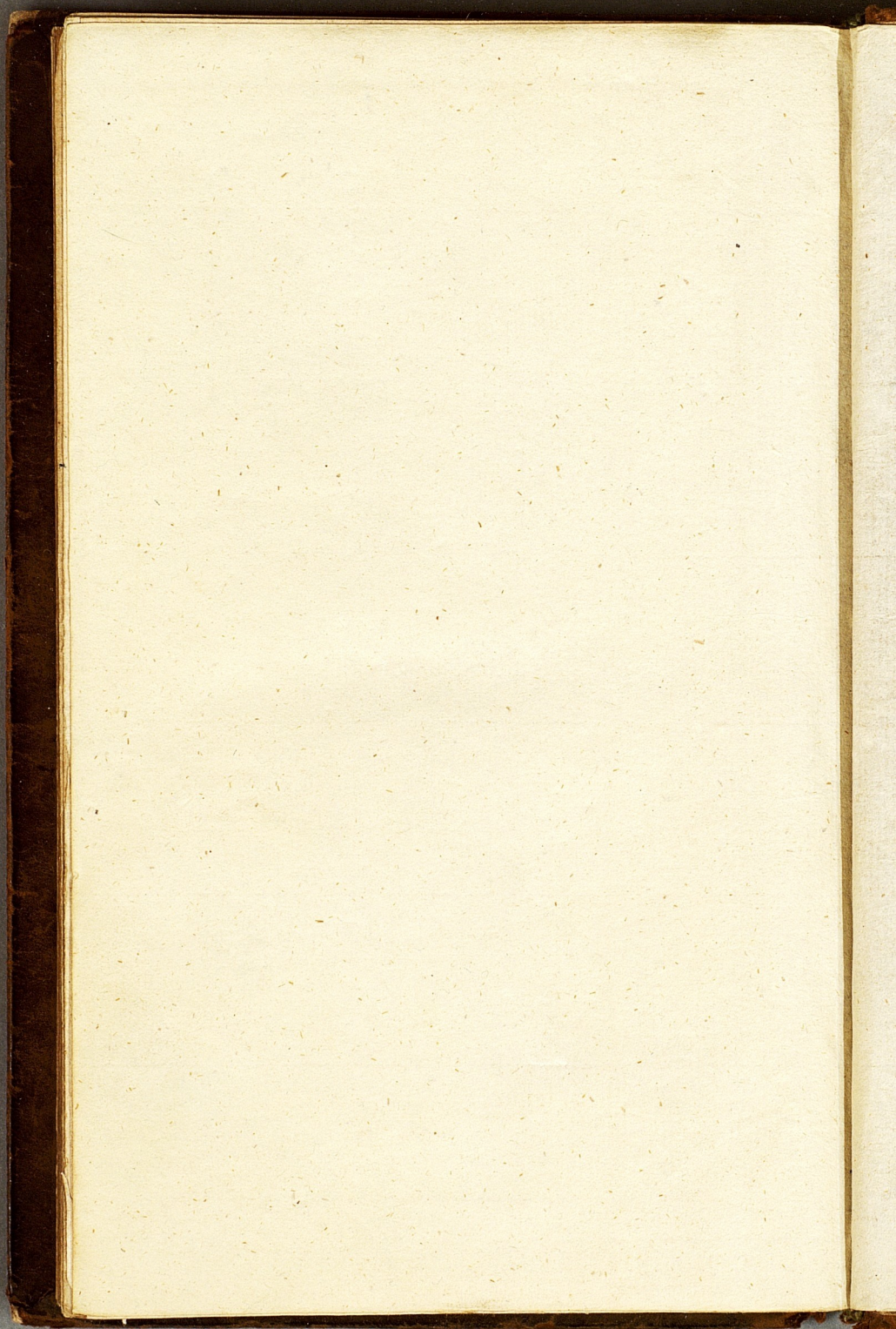
AF

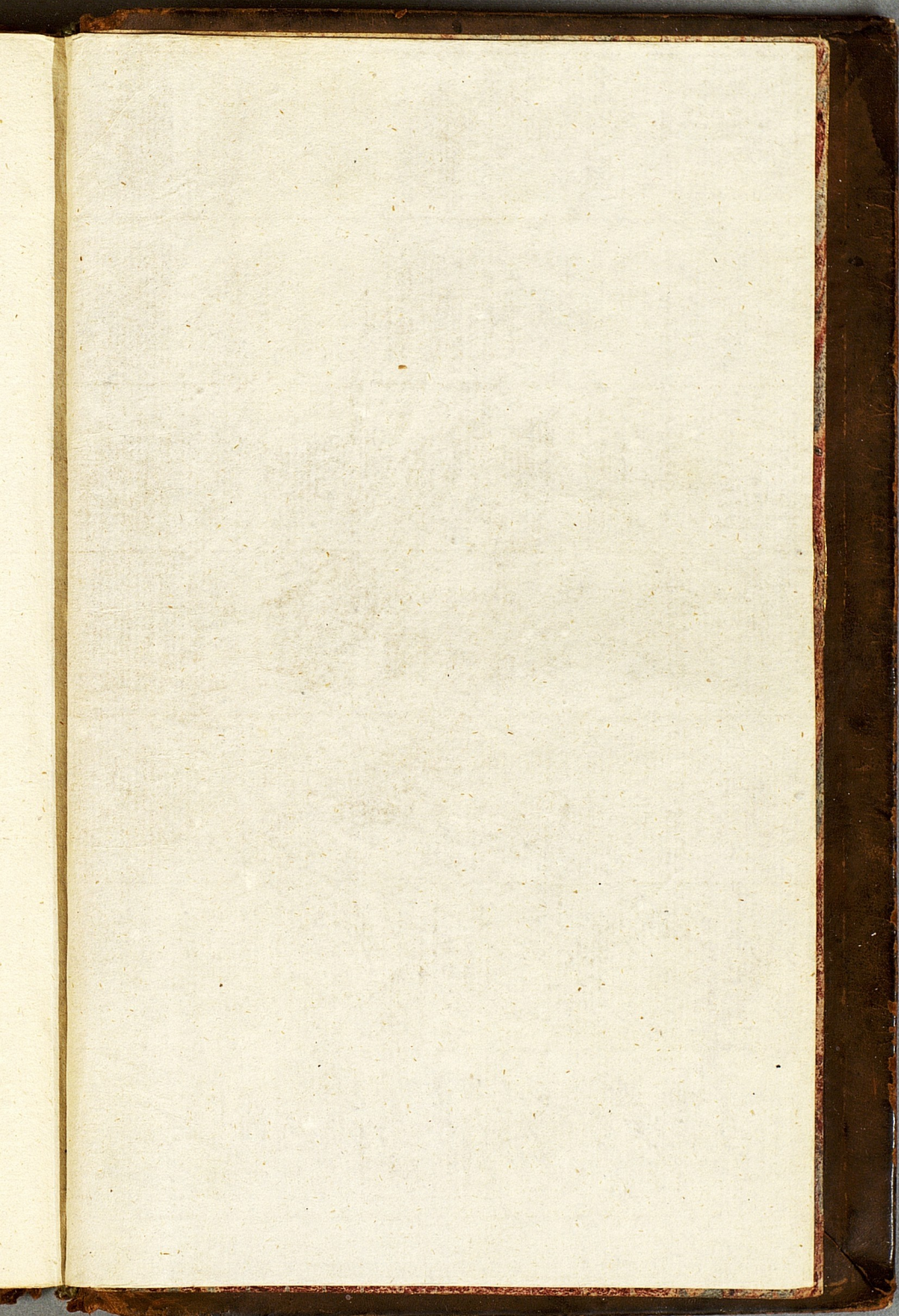
NILS LANDERBECK,

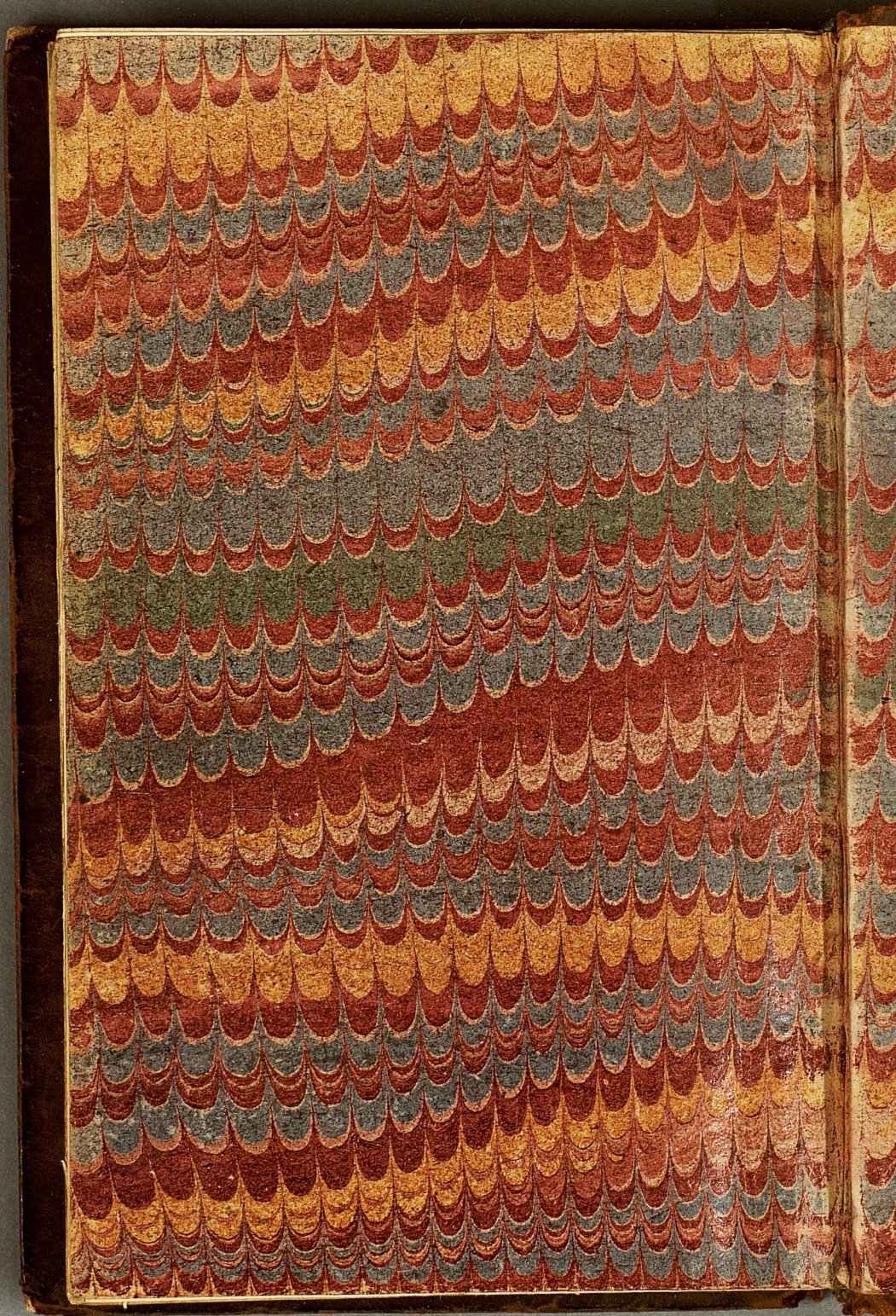
Mathes. och Phil. Nat. Adjunct i Upsala.

Låt LC, Tab. III. Fig. A, vara en kroklinie hvars Evoluta är QD, kalla bogen LC z , Radius $cur-$

www.books2ebooks.eu